

Становище

на проф. дпн Йордан Борисов Табов, ИМИ-БАН,

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ И УЧЕБНИТЕ ТЕХНИКИ	
ИСТИКОВИ И ДОКТОРСКИ ИСЛЕДОВАНИЯ	
Дисертационен №	.....
Съставен №	527
Дата	12.08.14
Учен съвет	.....
Учен секретар	.....

за дисертационен труд за присъждане на научната степен

Доктор на историческите науки

в област на висше образование **5. Хуманитарни науки науки**,
научна специалност 05.03.21 Документалистика, архивистика,
палеография (включително историография и източникознание).

Автор на дисертационния труд:

доц. д-р Манчо Ангелов Веков

Институт за исторически изследвания – БАН

Тема на дисертационния труд:

„Единиците за измерване в Европа преди въвеждането на десетичната метрична система (XVII-XX век). Теоретични и приложни аспекти”

1. Данни за дисертацията и автореферата

Дисертационният труд на доц. Манчо Веков се състои от въведение, 4 глави, 3 приложения, заключение и списък на използваната литература. Изложен е на повече от 600 страници и е плод на дългогодишни изследвания на автора, отразени в публикуваните от него статии, студии и монография.

Първата глава предлага една най-обща типология и периодизация по предметен признак, различна от общоприетите. Тя отразява стремежа на М. Веков да спомогне за планирането и прогнозирането на по-нататъшното развитие на науката.

В нея са приведени данни за: 1. „античната метрология”, в която обект на изследване са античните мерни системи, тяхната приемственост между древните народи и превръщането на техните величини на съвременен метрологичен език; 2. „описателната метрология”, чийто

предмет на изследване се простира от ранното средновековие до въвеждането на Десетичната метрична система; 3. „*съвременната метрология*” като наука за новите мерки и измерения в точните науки, което не е обект на настоящето изследване.

В изследването си авторът концентрира вниманието си в областта на описателната метрология през XVII–XX в. Този хронологичен отрязък той определя като *преддесетичен период*. Горната му граница е XX в., понеже въвеждането на Десетичната мерна система започва от Френската буржоазна революция, а нейното налагане и утвърждаване в различните страни продължава все още.

Авторът е изследвал и преизчислил над 800 метрологични термина, сред които са използваните в Европа и нейните колонии. Специално внимание е отделено на мерките на Балканите и България; в първа глава това са мерки за физическите величини дължина, площ, обем, за които за първи път (не само у нас) се прави „фотография” в динамика на мерките за тези величини, а приложение № 1 дава количествените им същности и съотношения.

Втора глава на изследването „Измерване на вместимост (мерки за сухи насипни продукти и течности)” е насочена към мерките за вместимост. В дисертационния труд са изследвани и обобщени за първи път над 900 такива мерки.

На мерките за тежест, маса, брой и количество е отделено внимание в **трета глава**. Те са обединени в една група, защото крайните резултати са дадени в мерките за тежест: грам, килограм, тон. Приложеният комплексен ретроспективен поглед представя за първи път динамичното развитие и на техния инструментариум.

В **четвъртата глава** на изследването „Старите мерки – опит за историко-метрологична характеристика” авторът предлага нови евристични решения за многото „бели петна” при теоретичното осмисляне на тази приложна историческа наука.

Обхванатите от изследването общо около 2 500 мерки за дължина, площ, обем тежест, брой, количество дават основата на един – в относителен смисъл – нов метрологичен език, с който да разшифроваме числовите и количествените характеристики за много процеси и явления

от миналото. Интердисциплинарният подход при емпиричния анализ е довел до представяне на модел за променливостта на мерките във времето.

Към първите три глави на дисертацията има и **три приложения** – по едно към всяка от тях; те представят голямо количество конкретна информация за използвани в миналото мерни единици.

Списъкът с цитираната литература отразява добрата информираност на автора в проблематиката, третирана в дисертационния труд.

Авторефератът заема 50 страници и отразява адекватно съдържанието на дисертацията. Към него имам критична бележка: той представлява по-скоро кратък вариант на дисертацията. Или, казано по-ясно, той е с прекалено голям обем и с прекалено много не дотам важни детайли.

Доц. Манчо Веков работи по тематиката на дисертацията отдавна, натрупал е богат опит в нея и е успял да предложи интересни идеи и анализи.

Според мен обаче в самата дисертация потенциалът на постиженията му е донякъде „замаскиран”. Авторът не е успял добре да акцентира най-важното от конкретните си приноси.

2. Научни и научно-приложни приноси

В дисертацията си доц. д-р Манчо Веков претендира за приноси, формулирани в 7 точки. Съгласен съм с претенциите му; трябва обаче да уточня, че те са доста различни по значение за оценката на дисертационния труд. Стремехът към пълнота на информацията по третираните въпроси би бил необходим за една монография, но обилието на информация в случая донякъде размива фокуса на дисертацията.

3. Публикации

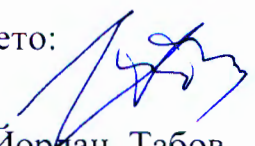
Доц. д-р Манчо Веков има единадесет публикации по темата на дисертацията, включително една монография. Те са на добро професионално равнище и са намерили отражение в дисертационния труд.

4. Заключение

Като взимам предвид всички достойнства, приноси и недостатъци на представения дисертационен труд и качествата на кандидата, давам положителна оценка на дисертационния труд на доц. д-р Манчо Ангелов Веков и препоръчвам на членовете на уважаемото Жури да му присъдят научната степен *Доктор на историческите науки*.

София, 10.08.2014 г.

Автор на становището:

проф. дпн Йордан Табов